AZ IDŐ

Szerkeszti és kiadja
DR. KÁLLAI EMIL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szeged, Petőfi Sándor-sugárút 11.

1909, március.
III. évfolyam. 3. szám.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
FÉL ÉVRE 3 KORONA.

elektronikus könyvtár szegedi.hu

:: Legjobb minöségü ::

TŰZIFA hasábos és dorongfa, valamint vágottfa nagyban és kicsinyben, továbbá faszén, kovács- és porosz-szén és koksz a legolcsóbban és jól kimérve kapható

Jutkovics Géza

:: fa- és szénkereskedésében ::

Szeged, Kossuth Lajos-sugárut 41., a rókusi templommal szemben. ::

: Telefon 684. :

Belvárosi iroda: Aradi-utca 2. sz.

: Telefon 684. :

Szeged, 1909, március. III. évfolyam. 3. szám.

AZ IDŐ

Szépirodalmi, művészeti és társadalmi képes havi folyóirat.

Szerkeszti és kiadja

DR. KÁLLAI EMIL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szeged, Petőfi Sándor-sugárút 11. sz.

Előfizetési ár: egész évre 6 korona, fél évre 3 kor., egy szám ára 60 fill.

Dr. SCHÖLLER KÁROLY.

HÁLA.

Tisztelgek az irótollammal.

Azzal a becsüléssel, amely a betegségéből felgyógyult ember hálájában foganhat csak meg, hajtom meg dr. Schöller Károly budapesti orvos előtt a pennámat. Olyan mélyre, amilyen mély a hálám és olyan reverenciával, amilyent megérdemel az ő orvosi szaktudása, lelkiismeretessége és fáradhatatlansága.

Amikor valaki már ott tartott, hogy majdnem tulvilági illetőséget nyerhetett volna az odaát való közigazgatási hatalmasságoktól és ma megint ilyes rossz élcet faraghat, hát az igazságosan tudja értékelni az egészséget és orvosának a tudását.

Érzem: jogos az a szubjektivitás, amely hónapokig tartó szenvedés után e pillanatban indokolttá teszi, hogy itt, lapom első helyén köszöntsem azt, aki megmentette életemet . . .

Dr. KÁLLAI EMIL.

KÖNYVTÁR SZEGED

Madame Récamier.

Ignatus.

Reggel tiz óra volt.

Madame Récamier fölébredt s feje fölé nyulva, meghuzta a falon ott csüngő himzett csengetyü-pántot.

Belső szolgálója tálcán hozta be, kinai csészében, az ujfőzetü csokoládé-italt, melyet az ágyban iván ki, a szép asszony fölkelt, átment benyiló öltöző-szobájába, hol a kád langyos szamártejjel tele várta s mindenféle szerszámokkal fölszerelt asztal mellett a fürdető-asszony leste parancsát.

Karcsu tetemét itt megszabaditván minden külső és belső tisztátalanságtól, alacsony fapadon engedelmesen eléje feküdt a némbernek, ki szagos ecetbe mártott gyapjuszövettel dörgölte végig a szép asszonyt, majd izzó dióhéjjal itt is, ott is lepörkölte rózsás testéről a felesleges pihét s melegitett vászonlepedőbe burkolván urnőjét, a lába s a keze körmét simára, gömbölyüre s korallszinre csiszolta.

Igy adta át a fésülő-asszonynak, ki a szép asszony haját gondosan kisürüzte, vigyázva átfestette, csigákba sütötte s átkötötte fehér szalaggal s a szalag fölött gyöngyfüzérrel.

Az öltöztető komorna pedig selyemharisnyát huzott asszonya lábára s térden alul himzett szalaggal kötötte át, ugyancsak szalaggal kötözvén szinte talpára a mélyen kivágott aranyfüst topánkát. Patyolatból való igen kevés alsó ruhájának vállfüző nélkül vetette, szinte lehelte föléje az egybeszabott, könnyü felső ruhát, melyet mellen alul széles, puha, ráncokba vetett selyemövvel kötött át, hátul pedig, derékon alul, megnedvesitette a vékony fehér szövetet, hogy jobban s tapadóbban térjen vissza, mint a genfi bölcs kivánta, a természethez.

A szolgálók elvonulván, a szép asszony vissza átment hálószobájába s pipereasztala titkos fiókjából üvegecskéket, pamacsokat, tégelyeket, szarvasbőrt s nagyitó tükröt véve elő, szemébe cseppentett valamit, mitől a szem feketéje sejtelmessé tágul, arcán pedig fölkeltette az álmatag rózsákat.

Továbbá igaz rózsát is tüzött egyet, pirosat, a hajába, kettőt, hosszuszárut s ugyancsak pirosat, bal mellén alul övébe s közben néminemü gyökérfélét rágcsált, melytől a lehellet megillatosodik. Ruhája kivágását gyémántcsattal tüzte hegybe; nyakát fedetlen hagyta; mezitelen alsó karjára csipkefélkeztyüt huzott, ujjaira pedig egy szafir, egy smaragd s jobb kisujjára egy feketére futtatott ezüstből való halálfejes gyürüt. Kezébe gyöngyházlegyezőt vett s derekára, ugy hogy a kendő rojtos két vége a két könyöke hajlásából folyjon alá, ezüst csillagokkal átszőtt fátyolkendőt vetett. Még egyszer megnézte magát elől-hátul a nagy álló tükörben; egy pillantást vetett a kandalló órájára, mely féltizenkettőt mutatott; ajtó felé menet meg-megállva és visszanézve kipróbálta mosolyát, szemöldöke és csuklója ivét s foga csillogását.

Igy nyitott be fogadószobájába, hol reggeli hódolatra várták s szétnézvén az egybegyülteken, szelid mosollyal szólott:

— Itt vagyok uraim, de csak egy föltétellel: ha olybá vesznek, mintha férfi volnék.

A FŐZŐKANÁL.

Irta és felolvasta az Orosházán rendezett
::: fehér kabarén :::

FREUDER ERZSIKE.

Ha a magyar költők megénekelnék a főzőkanalat, ilyesformán irnák meg a versüket:

Pósa Lajos.

Ici-pici Tinike!
Hogy megnőttél izibe!
Tegnap még rövid szoknyába
Nem vitt édes anyád bálba.
Szedte-vette, rontom-bontom,
Tudod mi a sikk, a bonton!
Táncolnak veled legények,
Szerelmesek, ifjak, vének!
Nem tudom: benned, mibe?
Szép kis hugom Tinike!
Ha megtudnák, mily rosszul áll
Kezedben a főzőkanál:
Ott hagynának ám legott,
Mint Timót a paplakot
Vagy, mert rá talált okot;
Szent Pál az oláhokot.

□ □ □

Farkas Imre.

Fehér szobácskád ablakában
Kinyilva látom a liljomot.
Igy nyilt ki szivemben az érzés
S küld feléd csókot milljomot.

De lásd drágám, a szerelemből,
Idővel bármily sok marad;
El ne feledd: mint forgatják
Az imádott főzőkanalat.

Elmulik a nyár, elmulik az ősz,
De legyen sorsom bármily
mostoha:
Étvágyam, e nagy, ez olthatatlan
Hidd el lelkem, nem mulik el
soha.

Ady Endre.

Ős Magor Ér partján
Készíti az étket.
A szellem-Ünó jön.
Rejtelmeset, Véltet
Sejt a Valóban.
S a főzőkanalat
Sütve lenyelé,
Mert ez jó falat.
Jó falat, Jó falat,
jó falat
Jó falat, jó falat,
jó falat.

□ □ □

Erdős Renée.

Sűrű erdőben
bolyongok én.
Velem az élet,
a dal, a remény;
Az éltető drága remény.

S jő velem szembe
szmokingban egy őz.
„Hol van kedves neje?“
„Otthon! süt és főz.“
S tovább ment az őz!

Megvetem a főzést,
van rá ezer ok.
Egyet mondok meg csak:
Főzni nem tudok.
Sajnos nem tudok!

Ábrányi Emil.

Szivemen gond, arcomon boru,
Vajh eljön-e a rémes háboru?
Melyben a lelkes magyar honleányok
Akár van, akár nincs reá ok,
A főzőkanalat bátor kézbe véve,
Rohannak előre a harcba, a vészbe,
S nemes birokban, hős csatára kelve,
Nem harcolva, de nem is énekelve
Főznek izletest, dicsőt és nagyot...
... Mind megeszem s aztán meghalok.
Töltse be egészen érző szivetek,
A ki nem alvó hazaszeretet,
Mely mindenre képes, szárnyat ha bont
S főleg sütve-főzve imádja a hont!

□ □ □

Szabolcska Mihály.

Tele van a falu
sok csunya pletykával.
Hiszen soh'se vagyunk
pletykának hijjával!
Bolyongok s hallgatom
ébren, álmodozva.
Mintha minden pletyka Kenéz
Klárikáról szólna.
A legujabb pletyka az, hogy nem
megy férjhez Kenéz Klára;
Mert nem tudna sütni, főzni
délebédre, vacsorára.
Megtudta ezt Bánom Péter,
Derék, deli vőlegénye
S vége szakadt mátkaságuk
szépségesen, szép regénye.
Okuljatok ezen lányok
Nem elég a pénz, a szépség.
Nem elég a csinos termet,
Piros ajak, jó egészség!
Jól kell tudni sütni-főzni
Forgolódni a konyhában,
Mert nagy baj az, ha a főző
tudományban nagy hiány
van.

□ □ □ □ □ □ □ □

A dsanemaz.

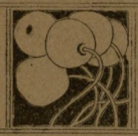

Hevesi József.

I.

Maréchaux báróné igen türelmetlenül, idegesen hallgatta az ügyvédjét.

— Hát aztán? Hát aztán?

Az ügyvéd egészen meg volt zavarodva.

— Kérem, báróné, Páris legszemesebb nyomozóját szerződtettem.

— Nos? Nos?

— Tegnap hozta el kutatásainak eredményét. Négy hétig járt utána. Tessék, itt van.

Átnyujtott egy szelet papirost.

— Ime, ezek azok a nők, akikkel a bárónak viszonya volt.

A báróné mohón kapott a jegyzék után.

Hosszu lajstrom volt. Ideges izgatottsággal kezdte olvasni. „Héléne de Ménélas (1891-92); Angéle Virieux (1892-93); Olympia Plainte (1894)..."

Türelmetlenül dobbantott a lábával.

— Hiszen, kérem, ezek régiek! Lássuk csak az utolsókat! — Ismét olvasni kezdett: „Marguerite Poitier (1901); Lyanne de Mariaux (1902); Angelina Guardi (1902—03)..."

Dühösen gyürte össze a papirost.

— Ez nem ér egy fabatkát, kérem. Hiszen ezek csupa régi dolgok. Legénykori szerelmei. Ezekért kár volt fáradnia annak a detektivnek. Én is elmondtam volna neki. A férj... a báró maga mesélt nekem valamennyiről. Ezekre nem vagyok én kiváncsi. A válópörünknél ezeknek én hasznát sem vehetem. Hiszen ezek még a házasságunk előtt való viszonyai. Én annak a nőnek a nevét akarom megtudni, akivel engem megcsalt.

Az ügyvéd vállat vont.

— Nem tudtuk kinyomozni. A báróné talán csak képzelődik.

Dühösen förmedt rá a szép fiatal asszony:

— Még ön is? A saját ügyvédem! Hát nem elmondtam már önnek, hogy bizonyos vagyok benne. Hiszen a dsanemaz-szőnyeg elég világosan elárulta.

— Bátor vagyok megjegyezni, báróné, hogy nem eléggé világosan.

— Már hogy mondhat ilyet, kérem? Hiszen már elmeséltem önnnek.

Egy este együtt sétálok az urammal a boulevardokon. Egy nagy keleti szőnyegkereskedés kirakatában megpillantok egy gyönyörü dsanemaz-szőnyeget. Tudja, aféle imaszőnyeget, milyenen a mohamedánok imádkozni szoktak. Nemázinak is hivják. Remek szép példány volt és nekem nagyon megtetszett. Azt mondom a bárónak: „Lássa, ezt megvehetné nekem!" Meg kell jegyeznem, — hiszen ön különben is tudja tán, — hogy én szenvedélyesen szeretem a szőnyegeket és azt a gyönyörü dsanemazt, melynek arabeszkjei, stilizált virágjai, imafülkéje, a mihrab, szinpompája, mind, mind keleti származásra és pedig a safidák egyik igaz leszármazójára vallottak, nagyon megkivántam.

A férjem is nézegette a szép kis szőnyeget. Aztán bólintott a fejével.

Én már tudtam, hogy ez mit jelent. A szőnyeg holnap az enyém lesz.

Elmult egy nap, elmult két nap, elmult egy hét. A dsanemazt csak nem kapom meg. Bosszantott a férjem figyelmetlensége. Elhatároztam tehát, hogy magam megyek ki a szőnyegkereskedőhöz és megszerzem a szőnyeget. De milyen meglepetés várt ott reám! A szőnyeg már nem volt meg.

A főnöktől kértem felvilágositást.

Hosszu képet vágott.

— De hiszen, kérem, azt a szőnyeget éppen a báró ur vette meg.

— A férjem?

— Igen.

— Mikor?

— Innen-onnan egy hete.

— És mi történt vele?

— Haza küldöttük. Mindjár utána is nézek.

Most egy segéd lépett hozzánk:

— Ugy tudom, — mondá — hogy a báró ur a dsanemazt nem a lakására küldette, hanem . . .

Itt elakadt. Jól láttam, hogy a főnök egy haragos pillantással sujtotta.

A főnök iparkodott mosolygó képet mutatni.

— Hiszen, kérem, mindjárt meggyőződhetünk róla, itt kell lenni a szállitólevélnek.

Sietett az irodájába. Én már akkor tudtam, hogy valami füllentéssel fog előlépni.

Pár perc mulva kijött.

Természetes, hogy letagadott mindent. A báró vett ugyan egy szőnyeget, de az nem a dsanemaz volt. Hanem egy remekszép Ispahán. Még Abbaz sah idejéből. Még nem lehetett hazaküldeni, mert valami igazitani való van rajta. A dsanemazt egy ismeretlen ur vette meg és azonnal magával is vitte kocsin.

Kinlódásából könnyü volt kitalálnom, hogy mindaz, amit ez a becsületes kereskedő beszél, — szemenszedett hazugság.

Hazasiettem és rátámadtam a báróra:

— Kinek küldte ön azt a dsanemaz-szőnyeget?

Ártatlan képett vágott;

— Mit? Szőnyeget? . . . Én . . . Vagy ugy? Igaz, meg akartam önnek venni azt az izé . . . azt a dsanemazt, hanem már valaki megelőzött. Azaz, hogy már . . . igen, mikor magával együtt láttuk, már nem volt eladó. Valaki megvette. De azért vettem önnek egy más gyönyörü darabot. Egy ritkaságot. Egy kirmáni szőnyeget. Valamikor zsinagógában használták, de mert a ritus által tiltott ember-figurák voltak rajta, a szegélyét lenyirbálták. Kalandos uton jutott egy régiségkereskedőhöz. Nagyon fog magának tetszeni.

Nyilvánvaló volt, hogy hazudott. Hiszen a kereskedő egy ispahánt emlitett, ő meg egy kirmánit.

Szemébe vágtam, hogy hazudik, hogy megcsal. A dsanemazt ő vette meg és ő ajándékozta egy más nőnek.

Erre aztán a báró kijött a sodrából. Megsértettem a büszkeségét és fellázadt. És nem is tagadott tovább. Igen, megvette. Elküldötte annak, akinek akarta. Semmi közöm hozzá.

Ime ügyvéd ur, most már láthatja, kogy igenis, a dsanemaz világosan tanuskodik a báró hütlensége mellett. Csak azt tudnám, hogy kivel csalt meg? Akkor, ugy-e, a válópör is előbb dülőre jutna?

Az ügyvéd vállat vont:

— Mindenesetre jó volna, ha bizonyitékaink volnának.

II.

Sorba jöttek Maréchaux báróméhoz a szőnyegügynökök és ritkábbnál ritkább példányokat ajánlottak. Az egyik egy régi dagertant, a másik egy usákot, a harmadik egy Iránt, Joravánt, melyben benne volt a kinai „Csi", a halhatatlanságot ábrázoló szent spongya. De a báróné hallani sem akart másról, mint arról a bizonyos dsanemazról. Fejedelmi jutalmat igért annak az ügynöknek, aki azt az imaszőnyeget felhajszolja.

Végre, végre, több heti lázas kutatás után egy ügynök azt jelentette, hogy nyomon van.

Eladásra kináltak neki egy ilyen imaszőnyeget, melynek rajza, mintája, szinezése teljésen megfelel annak a leirásnak, amit a bárónétól kapott. Egy beteg leánynak a tulajdona. Egy arab leányé, az Uridáé. Azé a szép keleti táncosnőé, aki a kiállitás alkalmával egész Párist megbabonázta.

A kiállitás után nem ment haza. Itt maradt Párisban. Pár évig divatban volt az előkelő urfiak között. De egy félév óta beteg. Elhagyták. És most kénytelen eladni mindenét. Utoljára már csak ez az egy szőnyege maradt. Nagyon nehezen válik meg tőle.

Maréchaux báróné még aznap felkereste az arabs táncosnőt.

Még emlékezett buja szépségére, gyönyörü keleti vonásaira, nagy fekete szemeire. A hires szép leánynak már csak romjait látta maga előtt. Csupán a nagy fekete szemei voltak a régiek. De azokra is a bágyadtság fátyola borult.

A báróné szinte megijedt a beteg táncosnő láttára. Alig tudta elmondani, miért kereste fel.

Uridának, aki ágyban feküdt, a szemeibe könyek szökdeltek, mikor a szőnyegről kezdett beszélni.

— A dsanemaz . . . igen . . . a dsanemazt, ugyis meghalni . . . Szép asszony megvenni . . . Pedig Urida, ha meghalt, ebben a szőnyegben szeretett volna pihenni. A dsanemazban, melyet tőle kapott . . . hogy rajta imádkozzon Allához.

— Maréchaux bárótól, ugy-e? — szólt a báróné, megfeledkezve magáról.

Urida, a beteg leány, erre hirtelen fölemelte fejét a vánkosról. Az arca lángolt, a szemei égtek:

— Madame ismerni . . . a bárót . . . Alfrédot . . . Ah, Alfréd! Vagy ugy? . . .

Nem tudta befejezni. Visszahanyatlott a párnára.

A báróné szánakozva nézte a beteg leányt.

Az pedig szinte deliriumban beszélt tovább, lázas suttogással:

— Ugy szerettem! . . . Alfréd . . . miért hagytad el a te Uritádat? Hányszor imádkoztam a dsanemazon, hogy Allah adjon téged vissza nekem . . . de Allah nem hallgatott meg . . . Most vége mindennek . . . Urida nemsokára meghalni . . . És eltemetik a dsanemazban . . . ugy-e? Nem elvenni tőlem? . . . Oh, Alfréd, ha még egyszer láthatnám! . . .

III.

A báróné mélyen meghatva, egész lelkében megrendülve távozott a beteg leánytól.

Valami mélységes megindulás fészkelte be magát a szivébe. Valami nagy nyugtalanság.

Ez az egyszerü leány milyen nagy szenvedéllyel tudott szeretni! Milyen nagy szenvedéllyel! És milyen hősiesen tudott megbocsátani . . . Ez az egyszerü arab leány.

Hazament és az iróasztalhoz ült. És levelet irt az urának, akitől el akart válni:

„Kedves báró!

A kis Urida halálán van. Kérem, keresse őt fel minél előbb. Szegény leány nem tud meghalni, amig önnek meg nem bocsátott. Azután pedig . . . azután, arra kérem . . . keressen fel engem, engem, aki meg élni nem tudna tovább, ha önnek meg nem bocsáthatna. Maréchaux báróné.“

□ □ □ □ □ □ □ □

Gondolatok.

Sziklai Soma.

A sajtógép emeltyüje lett az irás művészetének és az irodalomnak.

De a bibliához hasonlót nem tudott teremteni.

□ □ □

Az a világ legnagyobb embere, aki az első betüt feltalálta. A betü ércnél szilárdabb emlékszobra az emberi szellemnek. Mióta betü van, azóta örök és kipusztithatlan az addig halandó és mulékony emberi elme. Mert a holt betűben él a halhatatlan eszme.

□ □ □

Gutenberg lelkén több nyomatott ostobaság ragad, mint amennyi a bölcs könyvek bölcsesége.

Ha küldelek.

Erdős Renée.

Ha küldelek százszor:
Százszor visszavárlak.
A mikor gyülöllek
Akkor is kivánlak.
Amikor te bántasz:
Akkor is csak áldlak.

Legjobban szeretlek
Mikor megtagadlak.
Leghivebb hüségem
Amikor elhagylak.
Legforróbb a csókom,
Ha visszafogadlak.

Bennünket egymáshoz
Forró vihar vetett,
Tüzes zápor üzött
Forgószél kergetett.
Fölöttünk ég, pokol
Egymásra nevetett.

Mi nagy szerelmünkről
Rege szól meg ének.
Miattunk de sirnak!
Mitőlünk de félnek!
Átkot a fejünkre
Óh be sokan kérnek.

De beteljesülni
Erős ég nem hagyja.
Sistergő lángjával
Pokol ki nem adja —
Hogyha kérek százszor
Százszor megtagadja . . .

Mi vagyunk az erő,
Mi vagyunk az épség:
Kellünk a világnak!
Életünket féltsék
A kik ide küldtek!
Mi vagyunk a látás,
Mi vagyunk a szépség.

□ □ □ □ □ □ □ □

Csalogánydal.

Elza.

Az én csalogányom nagyon szürke kis csalogány volt. Egy árnyalattal még a többinél is szürkébb, egyszerübb.

Biboros hajnalhasadás idején, amikor halandó ember nem kutatja még a természet titkait, amikor beszédes némasággal közli ábrándos gondolatait nyiló virág a bokrokkal, karcsu füszál a serényen ébredő bogárkákkal . . . csodaszép dalba foglalta panaszát a legszürkébb csalogány.

„Sirva, zokogva száll a nagy messzeségbe dalom. Az én keserves, az én szomoru dalom. Figyelsz-e reám kacagó napsugár? Hallod-e panaszom, aranyszárnyu lepke? És ti: nyiló virágok, zöld bokrok, suttogó lombok, csobogó kis patak, halljátok-e dalom?

Volt nekem is puha fészkem, volt nekem is meleg otthonom. Édes álmok, forró vágyak elüztek messze, messze tőle. Szük lett nekem a puha fészek. Igen szürke, igen egyszerü volt minden csalogány. Otthagy-

tam a dalos kis családot és mámoros gyönyörrel sütkéreztem mosolygó verőfényedben, meleg napsugár. Ugy vágyódtam fényedre, melegedre dobogó szivvel, mohó vággyal. Ki hallott akkor dalolni engem? Csobogó kis patak, hűséges kis patak, hűséges barátom, ugy-e te hallottad énekem? Epedve, vágyódva, ujjongó gyönyörrel harmatos reggelen napsugárt hivni, csalogatni, ki tudott volna szebben, mint én: a legszürkébb csalogány? Halkan, lágyan esengve szállott kelet felé dalom. Felzokogtam, csattogtam, hol titkos örömmel, hol titkos buval. Aztán feljött végre a ragyogó nap. Az izzó, a zsarnok égitest. Mosolyogva hallgatta dalom . . . Oh én szegény, bolondos szürke csalogány! Azt hittem, hogy fészket rakunk majd a ragyogó napsugárral! Fényesen ragyogó, meleg fészket. Mit tudtam én, hogy kopott csalogánynak sohsem lehet napsugár a párja? Mit tudtam én, hogy a napsugár nem lehet egyedül enyém csak? Hogy a napsugár mindenkié?

Oh, hogy fájt az első csalódás. Csüggedt szárnyaim nem röpitettek sokáig az ég magas kékje felé. Sirt, zokogott lelkemben csöndes fájdalommal minden érzés. Betegen érkeztem kis családom puha fészkébe vissza. Pihenni vágytam. De otthonomban nem volt már számomra hely. Kitaszitva rejtőztem el egy bokor mögé s holdfényes, csöndes estén dalba foglaltam panaszom. Azt hittem, hogy a vadrózsa tövén nem hallja senki más lemondással telt dalom. Azt hittem, hogy egyedül magamnak dalolok.

Tévedtem. Reám lesett az ezüstös holdfény és hizelkedve közeledett felém: „Parányi mester, mesebeli csalogány te, eljöttem közelről meghallgatni dalod.“ S amint reménytelen csüggedésem halkan dudoltam tovább, át akart ölelni . . . Irtóztam tőle. Oly sápadt volt és hideg. Rémülten huzódtam a bokor legsötétebb zugába, ahol a holdsugár nem talált reám. Csöndesen, nesztelenül, mit tudom én, hogy meddig ültem ott? Egyszer csak csodás csicsergés üti meg fülem. Visszhangja, válasza az én dalomnak. Dal az én lelkemből. Panasz az én panaszomból! . . . Hát van-e valaki, aki sajnál? aki megérti bánatom? Félve, csak halkan kezdtem válaszolni: „Ez a dal az én dalom! Ez a bánat az én bánatom! Honnan ismersz, hogy igy kilested titkom?“

„Régen kereslek már, lelkemnek édes párja, szürke csalogány. Sejtettem létezésed. Sejtettem minden szenvedésed és nem tudtam reád találni sehol.“

Gyönyörrel figyeltem a dalra. Szivdobogva lestem, amit szegény, beteg lelkemnek másik fele dalolt. Lassan-lassan feledve lett minden szenvedés. Szerelmes, édes dalba kezdtünk s boldogan csattogtunk kettesben tovább.

Lelkem nem bántotta már izzó szenvedély. Feledve lett a nap s a hold. Valami hatalmas, édes érzés lopta be magát lágyan, örökre dalomba.

„Te vagy a párom, te édeshangu kis énekes . . . suttogtam gyönyörrel. Tenélküled szenvedés volt minden percem, teveled mindörökre boldog leszek. Épitsünk puha fészket együtt . . . eljösz-e vélem kis csalogány?

Azt hittem, dala boldog örömmel fog csattogni felém. Fájón felzokogott. „Soká késtél a napsugárnál. Már van fészkem. Oh de nem oly puha, meleg, mint lett volna veled. Van párom! De lelkem nem az enyém s a dala oly hideg, idegen. Balga álmok után miért futottál, bűbájos hangu csalogány? Szomoru bucsut zokogó dallal most nem vennék tőled én! Fáj ugy-e dalom? — ugy-e, neked is fáj? Szánlak szerelmes párom. Szivemből sajnállak. A jó Isten veled!“

És elröpült messze . . . mit tudom én, hova? Egyedül maradtam kettős bánatommal. Azóta még szürkébb, még szomorubb vagyok. Nincs fészkem, nem szeret senki. Csak dalolok és panaszkodom.

Hallod-e kacagó napsugár? Csobogó patak, nyiló virág halljátok-e? Tudjátok már, hogy miért oly szomoru dalom? Tudjátok-e már, hogy miért zokogott mindig oly fájó keserün? Én szomoru, zokogó dalom szállj, szállj rózsás felhők tengerébe . . . szállj . . , szállj az azuros ég felé. Hadd tudják a föld, az ég, a felhők mind, hogy miért oly bánatos dalom?"

Nehány szivettépő, csattogó trilla után elhallgatott a csalogány.

A zöld füszálak hajnali harmatot könyeztek, a csobogó patak meghatottan mormolt valami kis vigasztalást. Csak egyedül a napsugár kacagott vigan tovább és enyelegve hizelgett minden lepkét, minden dalos madarat körül!

Miért is törődjék a mosolygó nap szürke csalogányok soha fel nem épült fészkének bus történetével.

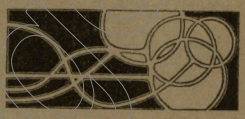

Katinka és az utazó.

Földes Imre.

Az ablaknál áll s a portörlőjét rázza
S közben óvatosan néz, pillantgat át,
Mig kinyil az ablak ott a tulsó házba'
S megmutatja másik hősünk is magát.
Katinka csak rázza azt a törlőrongyot . . .
— Hej pedig egy porszem sincs rajta már!
Ugy leng a törlőrongy, miként a kibontott
Ünnepnapi zászló — bókolgatva jár.

A tulsó ablakból a fiatalember
Mosolyogva nézi — sőt csókot dob át,
Amit kis Katinka viszonozni nem mer
— A szobában hátul sejtve a mamát.
Csak a szeme csillan — azé visszavillan
S összekapcsolódik két szent vallomás.
Drótnélküli távirón repül át a villam!
S nem érti, nem látja s meg se hallja más!

Sohsem találkoztak, csupán az ablakban.
Sohsem találkoztak, csupán az ablakban.
De azért Katinka szive „olthatatlan
S ki nem égő lánggal" szerette meg őt!
— Hogy az ifju ember iránta mit érez?
Bizonnyal szereti! — Őt nem ismerem!
— A bölcs magisztrátus mért is engedélyez
Ilyen szük utcákat, édes Istenem!

De hogy visszatérjek: szemük villanása
Éppen találkozott s még lengett a rongy,
Midőn felharsant a mama kiáltása:
„Méssz el az ablaktól? — Hallod? Takarodj!“
S mig Katinka busan lép vissza, igy feddi:
„Szégyeld magad rossz lány! Hát mi az az ur?
Tudakozódtam már! — Hiszen az egy senki!
Szigorlatja sincsen. — Hisz az még tanul!“

A mama két részre osztja a világot:
Az egyik még tanul s megvetésre jó;
A másik kitanult s már talpára állott,
— Nősülni is szokott . . . — Ez használható!
Katinka igy osztja ketté a világot:
Az egyik a világ: . . . semmi! rut! hamis!
A másik az „Ő“, kit az ablakba látott!
Az minden! Szép és jó! — mégha tanul is!

Csak a különbség: a mama kimondja
Csodálatos hévvel szive szent hitét,
— Katinka titkolja, ami szivét nyomja,
Mint a szerény kagyló fényes gyöngyszemét.
Most is szótlanul megy a másik szobába
S a halálra gondol! Édes Istenem!
Ugy érzi, hogy tüskék között jár a lába . . .
S a szivét kisebzi kinos gyötrelem!

— Hazajött a papa. Ragyogott a képe.
A mamával tárgyalt titkon, csöndesen.
Soká sugtak-bugtak, mig az lett a vége,
Hogy a mama igy szólt: Kató — édesem,
Délután kimegyünk a Margitszigetre.
A batisztruhádat vedd fel gyöngyikém!“
E sohasem hallott becéző-nevekre
Borus sejtés fut át Katinka szivén.

Ebédközben egyre jobb a mama kedve,
Ajakáról csak ugy pereg, dől a szó.
Tüzesen szónokol, azt erősitgetve,
Hogy nincsen jobb állás, mint — az utazó!
Senki se kérdezte — senki se tagadja
S mégis vitatkozik — Isten tudja mér'?
Magasba ragadja lelke indulatja,
Hogy egy utazónál nincs ki többet ér!

És az utazó Katinka fejében
Megragadt, motoszkolt, mig felöltözött.
És mint a mumus a gyermeket, aképpen
Ijeszté „szerelmi gyötrelme“ között.
Átnézett a tulsó ablakba . . . — Hiába!
Szeme utját állta az a csuf roló.
És a mama ajkán a tulsó szobába'
Lelkesülten hangzik e szó: „utazó!“

És az az utazó nem hagyta őt békén!
Velük ment a lépcsőn, utcán, tereken . . .
A mama teljesen berekedt a végén,
De akkor kint voltak már a szigeten.
És Katinka busan járt a fák tövében . . .
Szelid szép orcája fehér, mint a hó.
A szellő duruzsol picike fülében . . .
De ő csak egy szót hall s ez az „utazó“ . . .

Később a kávéház terraszára ültek.
— Ily pazarló nem volt a mama soha!
Jegeskávét rendelt! és — mindegyiküknek!
(Máskor csak mutyiban ment az ozsonna.)
Katinka, a jegeskávét kanalazva,
Jégszivekre gondolt — sóhajtott nagyot . . .
Ugy érzé: tél közelg a kora tavaszra!
— S három-négy holipnit elszopogatott . . .

A papa ültében hirtelen felpattan.
„Hej! Hahó! Itt vagyunk!“ szól egy ur felé.
A mama előre hajlik akaratlan',
S mert az őket rögtön észre nem vevé,
Izgatottan kiált: „Nagyot hall, vagy vak tán?“
A papa meglöki: — Válogasd szavad! —
Integet: „Hej, hahó! — Jön már!“ szól és aztán
Kapja magát és az ur elé szalad.

Az üdvözléskor a mama is felállott.
Csak Katinka maradt ülve egyedül.
Az ur átnyujt néki néhány szál virágot,
Bemutatkozik és — már melléje ül.
És oly otthonosan érzi magát nyomban!
Vélnéd: Évek óta ismeri talán . . .
Bizalmaskodik is. — Katinka azonban:
Mintha nem is ülne senki oldalán.

Nem is felel néki. — A mama ijedten,
Hogy még megsértődik — kedveskedni kezd.
Beszél erről-arról tiz percig szünetlen',
Mig a papa titkon a fülébe esd:
„Ne beszélj oly sokat — az Isten megáldjon!“
S a mama — elhallgat! Ó, ez nagy csoda!
Máskor nem türné el a szót, hogy megálljon!
Máskor a papa se mond ilyet soha!

Nagyobb áldozatot a mama nem hozhat —
Belátta a papa s igy szólt: „fizetek“.
Fölkerekedtek és járták órákhosszat
Keresztül és kasul a szép szigetet.
A mama nagy bölcsen rendezé a dolgot:
Elől ment Katinka és az utazó.
Ők hátul füleltek: . . . „Mit mondott? mit mondott?“
— Ezt mondta! . . . Igy mondta! — „Óh, ez a Kató!“

Mert Katinka nem is felelt jósokáig.
És ha már beszélt is, csak igent, nemet.
Ugy összeszoritja piciny fogacskáit,
Hogy azokon több szó át nem is mehet.
S ha az utazó ur bókolgatni próbál,
Fáradt mosoly tör át a fásult borun,
Mint mikor a rózsa, amit a szél lóbál,
Egy-egy fonnyadt bimbót hullajt szomorun.

A mama dühös már s hangzik a parancsszó:
„Gyerünk haza rögtön! — Nem birja tovább!
A hangja felcsattan s oly érdesen hangzó!
A papa szótlanul szivja a fogát.
Az utazó hallgat. Füstölög magában.
Egy kukkot se szól már az egész uton.
Mért nem old kereket szörnyü zavarában?
S mért nem bucsuzik még? azt nem is tudom.

S Katinka oly boldog! Szivében dal zendül
— A hüség danája, csodás hymnusa!
Nagyot tett most, tudja, látja, érzi szentül!
Nem hagyja el hősét! Nem — ő nem! Soha!
— És amikor éppen házuk elé értek,
Meglátja lovagját a tulsó soron . . .
Egy lánynak udvarol! — Megszakadt az ének!
Förgeteg zugott át a szép hymnuson . . .

Egy lánynak udvarolt! — És milyen tüzesen!
Ők épp bucsuzkodtak a kapuba' már.
És az utazó ur igy szólt idegesen:
— Nem tetszem magának, — Istenem be kár! —
„Dehogynem . . . dehogynem“, tördeli Katinka.
„Jőjjön máskor is csak! . . . jőjjön holnap is.“
És az utazó ur boldogan kacsintva
Igy felel: — „Hát szeret? . . . Jó éjt kis hamis.“ —

És a mama ujjong! És a papa boldog!
Összecsókolgatják még a kapuban.
Katinka szivében elszakadt akkordok
Zizegnek és sirnak tompán, zordonan . . .
Zokogó fájdalom tör fel a lelkéből,
Könyzáporban fürdik arca szép hava . . .
A papa csak nézi — arca elsötétül . . .
„A boldogság könye!“ — ujjong a mama.

A szerkesztő ízenetei.

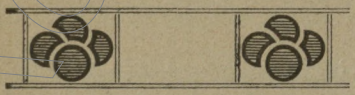

G. H. Mindenkinek a köszöntését el kell fogadnia az utcán. — FALUSI BAKFIS. Akár nő, akár férfi a kisérő, ha nőt kisér: gardedám a neve. — ÉRDEKLŐDŐ. 1. Igen. 2. Föltétlenül. 3. Dr. Schöller Károly orvos Budán, I. Szent János-tér 4. sz. a. lakik. — K. A. A kérdezett a deákos iskola hive volt. — KOLOZSVÁR III. Az olyan bálon, amelyet hangverseny előz meg, szmokingban is megjelenhet.

Az arcráncokat eltünteti, a bőrt üdévé, frissé teszi a World vibratiós massage apparatus. Egyetlen mód, amely fejleszti és fokozza a bőr rugalmasságát. A gépek otthoni önhasználatra vannak alkotva. Minden gépen rajta van a „World“ szócska.

Ára: 20.—, 40.— és 100 korona. Kapható az Amerikai Porcellán Pouder Részvénytársaságnál. I. depôt Kecskeméti-utca 8., II. depôt Rákóczi-ut 9. Pannonia mellett.

LEOPOLD-NYOMDA

Szeged, Kelemen-utca 2.

A Haggenmacher-sörcsarnokkal szemben.

16

ekonyvtar.ksz.szeged.hu

Gőz- és kádfürdő vizgyógyintézet.

Van szerencsénk renovált fürdő-intézetünket a n. é. közönség figyelmébe ajánlani.

Nyitva reggel fél 6-tól esti fél 8-ig. Gőz naponkint férfiak részére, kivéve keddet és pénteket, amely napokon a gőzfürdőhelyiségek a női közönség részére tartatnak fönn.

Délután olcsó zuhany-fürdők. — Kádfürdők réggeltől estig nyitva.

Vizgyógymód szakavatott kezeléssel. Mindenféle gyógyhatású fürdők, szénsavas, móor-fürdők stb. kaphatók.

Kiváló tisztelettel

Wagner örökösök.

Telefon 665 — Feketesas-u. és Kölcsey-u. sarok — Telefon 665

SZEGEDI URÁNIA

magyar tudományos szinház. Igazgató: LIFKA SÁNDOR.

— Minden csütörtökön és pénteken este nyolc órakor — tudományos előadás. —

Hétfőn, kedden, szerdán és szombaton két előadás: este hatkor és este nyolckor. —

Vasárnap öt előadás: fél háromkor, négykor, fél hatkor, fél nyolckor és kilenckor. —

Minden előadáson katonazene játszik!

Kedvezményes jegyek kizárólag a Békei-féle hirlapirodában kaphatók. —

Nem szabad egy családban sem hiányoznia a beszélőgépnek. **Fonográf** 1 hengerrel 7 korona. **Gramofon** 6 műdarabbal, 24 kor.-tól feljebb. Hitelképes egyéneknek gramofonok, automaták, lemezek 70 koronától feljebb **részletfizetésre is.** 3 használt Odeon vagy Gramofon lemezért 1 ujat ingyen adok. **Szenzációs ujdonságok** lemezekben. 200 finom tű 40 fill. Concert-tü 1 korona. **Legolcsóbb, legjobb** beszerzési forrás és **legelőnyösebb lemezcsere Magyarországon**

TÓTH JÓZSEF, SZEGED, **Könyök-u. és Petőfi Sándor-sugárút sarkán.**

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK
1908, október 1.-től érvényes
MENETRENDJE.

Röviditések magyarázata. A nagyobb szám az órát, a kisebb szám a percet jelenti. — Sz. v. = személyvonat. Gy. v. = gyorsvonat. M. v. = motorvonat. V. v. = vegyesvonat. K. expr. = keleti express. d. e. = délelőtt. d. u. = délután.

A magyar kir. államvasutak „SZEGED“ állomásán.

Indulás:

Budapest felé: Sz. v. 1^{13} d. u. Sz. v. 4^{45} reggel. Sz. v. 1^{45} éjjel. Gy. v. 6^{00} reggel. Gy. v. 9^{09} d. e. Sz. v. 7^{55} reggel. Gyorstehervonat személyszállitással Kiskunfélegyházára 2^{15} d. u. Gy. v. 3^{17} d. u. K. expr. 9^{51} este csütörtökön és vasárnap. Sz. v. 5^{15} d. u.

Temesvár felé: Gy. v. 12^{55} d. e. T. v. sz. sz. 1^{35} d. u. Sz. v. 2^{55} d. u. Sz. v. 5^{40} d. u. Sz. v. 2^{10} éjjel. Sz. v. 4^{10} reggel. Kel. expr. 2^{46} éjjel, csak csütörtökön és vasárnapon.

Karlova—Nagybecskerek felé: Sz. v. 1^{55} éjjel. Motor 5^{10} este. Sz. v. 1^{10} d. u. Motor 6^{10} reggel, 9^{40} d. e. V. v. 3^{32} d. u.

Arad felé: Gyorsmotor 1^{00} d. u. és 6^{19} este Aradig. Helyi motor 6^{00} reggel, 10^{22} d. e., 2^{43} d. u. Aradig, 4^{03} d. u. Mezőhegyesig, 7^{45} este Makóig. V. v. 3^{03} éjjel Aradig. — Gyors motorral I. és II. oszt. helyi motornál csak I. és III. közlekednek.

Érkezés:

Budapest felől: Sz. v. 10^{16} este. Gy. v. 6^{08} d. u. Sz. v. 1^{14} éjjel. Gy. v. 1^{35} éjjel. Sz. v. 12^{01} d. e. Sz. v. 2^{13} d. u. Sz. v. 7^{18} este. Gy. v. 12^{49} d. u. Sz. v. 7^{32} K. exp. 2^{40} éjjel csak csütörtökön és vasárnap.

Temesvár felől: Sz. v. 12^{57} éjjel. Sz. v. 7^{36} reggel. Gy. v. 9^{53} d. e. Sz. v. 12^{29} d. u. Gy. v. 3^{11} d. u. Sz. v. 6^{35} este. K. exp. 9^{44} este csak szerd. és vasárn.

Karlova—Nagybecskerek felől: Sz. v. 12^{32} éjjel. V. v. 9^{15} reggel. Sz. v. 2^{35} d. u. Motor 7^{14} reggel, 6^{06} d. u., 12^{47} d. u.

Arad felől: Gyors motor 9^{22} d. e. és 3^{00} d. u. Aradról. Helyi motor 5^{33} reggel csak Makóról, 8^{35} d. e. Mezőhegyestől 11^{50} délben, 2^{06} d. u., 4^{39} d. u., 6^{46} este Aradról. — Gyorsmotorral I. és II. oszt., helyi motornál csak I. és III. kocsik közlekednek.

A magyar kir. államvasutak „SZEGED-RÓKUS“ állomásán.

Indulás:

Nagyvárad felé: Sz. v. 10^{59} d. e. V. v. 8 este. Sz. v. 3^{30} éjjel. M. V. 6^{35} este Hódmezővásárhelyig. Sz. v. 3^{01} d. u. Motor 3^{50} d. u.

Szabadka felé: Sz. v. 3^{05} éjjel. Sz. v. 7^{48} reggel. Sz. v. 3^{10} d. u. Sz. v. 4^{55} d. u. Sz. v. 11^{30} d. e. Sz. v. 10^{22} éjjel. Sz. v. 6^{34} este.

Horgos és Zenta felé: V. v. 4^{20} reggel. Sz. v. 1^{35} d. u.

Érkezés:

Nagyvárad felől: Sz. v. 10^{45} a. d. V. v. 7^{40} reggel. Sz. v. 4^{22} d. u. Sz. v. 11^{01} este. Sz. v. 9^{46} este. Motor 2^{43} d. u.

Szabadka felől: Sz. v. 12^{12} éjjel. V. v. 7^{25} reggel. Sz. v. 2^{52} d. u. Sz. v. 10^{48} d. e. Sz. v. 7^{53} este. Sz. v. 10^{01} éjjel.

Zenta—Horgos felől: V. v. 8^{56} reggel. Sz. v. 6^{03} d. u.